

Oslo, er 70 år idag. Han er uteksaminert som bygningsingeniør fra Kristiania Tekniske Skole i 1906 og arbeidet deretter i Syd-Amerika og Vest-India med forskjellige slags ingeniørarbeide bl. a. i Chiles salpêterorkener. En tid arbeidet han også med elvereguleringer for den argentinske regjering vassdragsvesen og som havneingeniør i Paraguay. Når man dertil føyer noen år på Haiti under den amerikanske militærregjering, har man et flyktig overblikk over ingeniør Schachs mangfoldige virke rundt om i verden.

Men det skulle allikevel bli i Oslo, gjennom ledelsen av det tekniske ved Vigelandsanlegget, at han hos-

som stadsingeniør i Larvik til han i 1928 for alvor kom inn i Oslo kommunes arbeide, først ved Oppmålingsvesenets nymåling, og så fra 1931 som teknisk leder ved Vigelandsanlegget. Og frem til 1951 var han daglig å se deroppe. Han ble en kjent skikkelse for såvel arbeidere som alle de faste besøkende som med interesse fulgte anleggets arbeide. Det hindrer ikke at han samtidig fra 1936 var overingeniør og sjef for kommunens ekstraordinære anleggsarbeider, hvorunder bl. a. Fornebu flyplass sorterer. Fra 1951 gikk han så over som leder av kartverket for Oslo undergrunns fjellformasjoner.

VI

NÅDE OG RETT

Forutsetning for fruktbar diskusjon er klare begreper.

I debatten om nådesansøking tumler så å si alle innsendere med begrepene «torturister», «angivere», «frontkjempere», «nazister» og «NS» som synonyme. Spør man folk idag, hva de har imot NS, svarer alle som én: Det var torturister og angivere. Mer vet de ikke om hele bevegelsen og mener heller ikke, det er nødvendig. — Klart uttrykker en innsender i en annen avis det i disse dager, idet han skriver: «Uten hjelp av «norske» nazister ville tyskerne ikke kunnet rulle opp så meget av motstandsbevegelsen som de gjorde.»

Nu er saken imidlertid den, at tyskerne selvsagt vanskelig kunne bruke NS-folk i sitt «Abwehr», siden splintfjenneste NS heller ikke gjorde det på noen få, velkjente og visstnok for det meste likviderte unntagelser nær. Derimot brukte tyskerne folk utenfor NS og hadde da freden kom angivelig flere tusen slike betalte agenter, men brennte kartoteket på Victoria Terrasse. Disse «gode nordmenn» går fritt omkring blant oss, har overhodet ikke sluttet inne og er naturligvis like store NS-eterer som andre med store og mindre svin på skogen i okkupasjonsårene. Men uten disse hjelp ville tyskerne kanskje ikke kunnet rulle opp så meget av motstandsbevegelsen som de gjorde — skjont de var flinke nok selv.

Det vil være av stor interesse å få vite, hvor mange av dem som fremdeles sitter inne, har vært betalte angivere eller torturister. — Den alminnelige NS-mann hadde under okkupasjonen intet med den slags å gjøre ja visste ikke engang om, at slikt eksisterte — likeså litt som den alminnelige gode nordmann etter krigen hadde rede på, hva som gikk for seg i fengsler eller fangeleirer på den tid.

Det skal også nevnes at de som gikk aktivt inn i motstandsbevegelsen var advart av tyskerne med de berømmelige ord: «Skutt blir den osv. —», og de visste fra sine kamerater om torturering. Ingen betviler deres patriotiske sinnelag. Men mange av dem var unggutter, som ble med på vesentlig sportslig grunnlag. Hvor er de nu, som nærret dem ut i ulykken og sitter med det forferdelige ansvar for manges lidelser og død?

Overlæge Scharffenberg har satt fingeren på, at sabotasjehandlingene under okkupasjonen stort sett var mer til skade enn gagn for Norge og nordmennene og neppe

betydde noe for krigens utfall, som avgjordes ved frontene.

Sabotasjehandlingene virket provoserende på tyskerne. — Mens de ansvarlige NS-myndigheter her som ellers virket bremsende på dem så langt det var mulig. Og de gode nordmenn har nok mer å takke NS-folk for, enn de idag vet eller vill vedkjenne seg. «Samarbeidet» med tyskerne bestod for det store flertall av NS — som for den besindige del av det tyske folk idag i deres okkuperte land — i å gjøre det beste ut av situasjonen for land og folk.

Enhver som har det minste kjennskap til fascismens og nasjonalsocialismens historie vil vite, at disse bevegelser oppstod som aksjon mot den etter forrige verdenskrig.

de respektive land ikke greidde å stanse, ja ikke kunne eller ville forstå farene ved. Uten kommunisme ingen Mussolini, Hitler eller Quisling. — Det skal villig innrømmes, at nasjonalsocialismen og NS etterhånden ble beheftet med flere løynefallende feil (som dog for en stor dels vedkommende var krigsbetonte), hvilket også er tilstrekkelig belyst av den samlede verdenspresse etter krigen. Men i all denne opplysning savner man et seriøs forsøk på å finne frem til og orientere om, hva systemene egentlig ville. — Tvert om er det gjennom en ureddelig og stemningsbetonet etterkrigspropaganda hamret inn i

den alminnelige manns bevissthet, at det var bare makt og maktmisbruk og terror og undertrykkelse av anderledes tenkende. Og følgene av verdenskrigen og tyskernes okkupasjon av Norge og NS's virke her rotes sammen til en eneste massiv anklage mot hvert NS-medlem. Og folk som ikke har lidt noen overlast i krigsårene (og det er ikke så få, som man nu vil ha det til) gir ganske enkelt NS skylden for alt som galt var under okkupasjonen.

De som nu gjør sitt beste for å puste liv i frigjøringsdagens hekseprosessstemning, bør søke å finne de virkelig skyldige, for de slipper sitt blinde raseri løs — og dermed også kaster smuss på en hel gruppe mennesker (den store masse av NS). Denslags ansvarsløse opphisselsekampanje er bare egnet til å så ny spild og gjøre kloften i folket dyper, enn den alt er.

Heller ikke mitt navn har interesse i denne sak, men står til disposisjon for underskrifter av berådningssandragendet

Th. O.

La dem bare sitte

Det var gledelig å se det skred av protester som Lauritz Sands artikkel utløste mot løslatelsen av landssvikfangene. Det var en sunn reaksjon mot den silkefrontsump som man hadde inntrykk av at vårt folk holdt på å drukne i. Men nå vil man hvor det norske folk står i sitt syn på landssvikene og rettssoppgjøret.

Men det er i denne forbindelse en alvorlig sak som bare såvidt er blitt berørt i de fremkomne innlegg. Landssvikene begynner å bli hodet igjen og våre statsmyndigheter og andre viser ofte slapphet.

De landssvikere har fått en del oppmerksomhet, riktig-

gjeldende er aktpågivne, så de ikke får ledning til å drive noen underdisk virksomhet.

Det er derimot verdt å merke seg, at ikke mange få av disse forbyrtere samlet inn i skolen, endog som lærer og lektor i den høyere skole. Hva er dette for en utilgitt slapphet som her er utvist i rikedepartementet, sidet Forberetts reis dere til protest mot å utnytte slike lærere, arrangement forførdet skolestreik for å få dem kvitt. Vi får håpe den nye statsråd vil rydde opp i disse forhold i departementet.

De landssvikere som med et høyt navn er blitt kalt kulturfolk er også begynt å reise ho-

hans trygge ferdighet med padle-
ASCHEHOUG
267-130

Kr. 11.4.47
ASCHE
269-140

det. Man ser at en «billedhugger» har fått utstille på Statens høstutstilling i høst. Hva slags jury er det som har kunnet gå med på slikt? En «komponist» har fått innpass i Kringkastingen. Adskillige av denne sort svikere ser man får adgang til avisenes spalter. Heri må skje en forandring. De som har ansvaret for å slippe til disse svikere har fått en grundig

leksjon av artiklen det om det norske ling til landssvik plass i samfunnet. herrer ta seg ad n fremtiden slipper kere tre frem for p. t. Oslo 14. n Ka

Sølvbryllup på Det Norske Teatret

John Priestley: «Når vi blir gamle»

Fra venstre: Ada Ørvig, Aud Schønemann og G.

Tre middelaldrende ektepar feirer sølvbryllup og gjennomgår alle festens faser, fra tekkelig, kon-

vensjonelt familieanledning dagen, slukt til skandale

MORGENBLADETS KRONIKK 18. NOVEMBER 1953

(nr. 269) Brevskriveren Alexander Kielland

Av Magda Koch Thomassen

Alexander L. Kielland: «Brevskriveren» i utvalg ved Francis Bull. Gyldendal.

MAN LESER Alexander Kiellands brev — med fryd og med nytelse — og man spør uvilkårlig seg selv: Vil det bli noen etterlatte brevskatter fra vår tids diktere, fra dem som kunne ha evnen og anleggene i orden? Er ikke brevskrivningens kunst i det hele tatt en utdødd kunst, blant store som små? Både på grunn av det vi har og det vi ikke har.

Vi har lettvinere kommunikasjonsmidler

mig selv og end mindre vaare Venner. Først hans spenner utnyttet det brevmaterialet han hadde samlet til en to-binds brevsamling. Siden er en serie av brevene publisert på forskjellige hold, dels i bokform. Denne samlingen omfatter vel en fjerdedel av dem, og utgjorde opprinnelig et av bindene i hundreårsutgaven av Kiellands Samlede Verker. — Takket være denne separatutgaven av 14 år kan

korte, lette, men et ganske an- da en enorm Viggo Drewse at tale sammen jeg ogsaa! Men anden Side læ end man som Diskusjon er hardt umulig som Middel til række hinand tagelse, er et Det vil naturlig Opfatning af